

ECONOMÍA SOCIAL

3

Benigno Sánchez García

Inspector de Trabajo e Seguridade Social

Índice

Capítulo 3. ECONOMÍA SOCIAL 3

3.1. Cooperativas..... 3

3.2. Sociedades laborales..... 5

3.3. Centros especiais de emprego 8

Capítulo 3. ECONOMÍA SOCIAL

3.1. Cooperativas

No momento de peche deste capítulo do Informe (finais de setembro de 2022), a información dispoñible acerca das cooperativas inscritas na Seguridade Social é a correspondente a 30 de xuño de 2020, se ben o Directorio Central de Empresas (DIRCE) do Instituto Nacional de Estatística (INE) facilita datos de 2021, limitados ao número de sociedades cooperativas, sen facer referencia ao número de traballadores empregados nestas. Chamamos a atención sobre este particular, na medida en que a comparación entre os datos de 2020 (a 30 de xuño e proporcionados pola Subdirección Xeral de Economía Social e Responsabilidade Social das Empresas) e os de 2021 (do DIRCE) puidera suscitar algunhas dúbidas ao ser as fontes diferentes.

E dicíamos no informe do pasado ano que, coa cautela necesaria por non dispoñer en 2020 dos datos a fin dese ano, había que dicir que a pandemia do coronavirus tivera unha incidencia relativamente menor na “sobre vivencia” das empresas cooperativas en tres das catro provincias galegas, mentres que en Pontevedra o seu número fora superior en 2020 que en 2019. Pois ben, de novo coa cautela necesaria, esta vez derivada do apunte metodolóxico a que fixemos referencia máis arriba, podemos dicir que, desde o punto de vista do número de sociedades cooperativas, este viuse incrementado moi notablemente nas catro provincias galegas, como se deriva dos datos contidos no cadro 3.1.

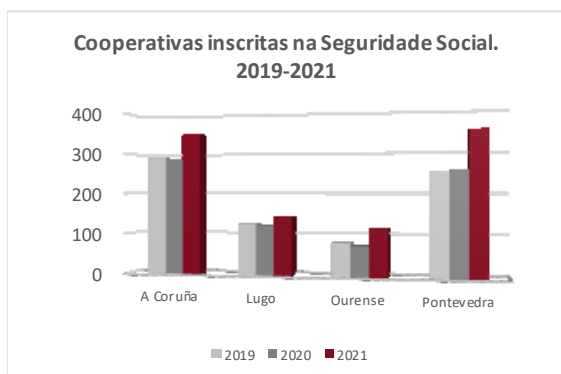
Cadro 3.1

Cooperativas inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras. Por provincias. Galicia. 2019-2021

	Cooperativas			Persoas traballadoras	
	2019	2020 ⁽¹⁾	2021	2019	2020 (1)
A Coruña	288	284	347	2.412	2.150
Lugo	125	122	143	1.132	911
Ourense	81	73	116	2.510	2.504
Pontevedra	250	256	350	2.388	2.352
Galicia	744	735	956	8.442	7.917

(1) Os datos de 2020 están pechados a 30 de xuño dese ano.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social. Subdirección Xeral da Economía Social e da Responsabilidade Social das Empresas. Para 2021, os datos proveñen do Directorio Central de Empresas (DIRCE) do Instituto Nacional de Estatística (INE)

O dato anterior garda certa coherencia se o poñemos no contexto dos datos facilitados pola Consellería Emprego e Igualdade da Xunta de Galicia, sobre o número de cooperativas constituídas e rexistradas nos rexistros provinciais e autonómico en 2020 (Informe do ano pasado) e nos rexistros provinciais en 2021. Así, como reflectía o Informe do pasado ano, en 2020 se tiñan constituído en Galicia 98 cooperativas das que formaban parte 255 socios; mentres quen en 2021, se constituíron 135 cooperativas, das que forman parte 443 socios. De conformidade con estes (cadro 3.2) a provincia que amosou un maior dinamismo neste punto foi, un ano máis, a de Pontevedra. Por tipo de cooperativa, o protagonismo case absoluto (o 75,6% do total de cooperativas constituídas en 2021) corresponde ao cooperativismo de traballo asociado, como, tamén aquí, ven ocorrendo ano tras ano.

Cadro 3.2

Cooperativas constituídas nos rexistros provinciais e no Rexistro Central, segundo a clase de cooperativa, e número de persoas socias promotoras. Ano 2021

	A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		CENTRAL		TOTAL	
	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias
Agrarias					1	2	1	4	1	2	3	8
Consumidores e usuarios							1	8			1	8
Ensino											0	0
Ensino-traballo asociado											0	0
Explotación comunitaria da terra	1	4			1	2					2	6
Mar											0	0
Mixtas traballo asociado											0	0
Servizos									1	4	1	4
Servizos-traballo asociado											0	0
Traballo asociado	28	60	3	6	17	40	53	117	1	2	102	225
Transportistas											0	0
Transportistas-traballo asociado											0	0
Vivenda	8	61					6	100			14	161
Crédito											0	0
Integración social											0	0
Xuvenil-explotación comunitaria da terra											0	0
Xuvenil-traballo asociado	2	7	1	3	2	4	5	11	2	6	12	31
Segundo grao											0	0
TOTAL	39	132	4	9	21	48	66	240	5	14	135	443

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

Dende o punto de vista da actividade desenvolvida, o 55,6% das cooperativas constituídas en Galicia en 2021, que agrupan ao 68,4% das persoas socias pertencen, e por esta orde, aos subsectores do comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas; actividades profesionais, científicas e técnicas; construción; e agricultura, ganderaría, silvicultura e pesca.

Cadro 3.3

Cooperativas constituídas e número de persoas socias promotoras por actividade económica. 2021

Cód. Actividade	A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		REX. CENTRAL		TOTAL	
	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	4	1	2	7	16	5	13	1	2	15	37
B Industrias extractivas							2	4			2	4
C Industria manufacturera	2	4	1	2	3	6			1	3	7	15
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado											0	0
E Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación											0	0
F Construción	8	61			1	2	10	108			19	171
G Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	7	14			2	7	11	23	1	2	21	46
H Transporte e almacenamento											0	0
I Hostalaría	2	4	1	2	1	2	10	27			14	35
J Información e comunicacións	3	9					3	6			6	15
K Actividades financeiras e de seguros											0	0
L Actividades inmobiliarias							2	4			2	4
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	4	8			3	6	13	35			20	49
N Actividades administrativas e servizos auxiliares							2	4			2	4
O Administración pública e defensa e Seguridade Social obrigatoria		4									0	4
P Educación	2	18	1	3			3	6			6	27
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	7	2			1	3	1	2	2	7	11	14
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	4			1	2	1	2			3	8
S Outros servizos	2				2	4	3	6			7	10
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio												
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais												
TOTAL	40	136	4	9	21	48	66	240	5	14	135	443

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

3.2. Sociedades laborais

Tampouco no caso das sociedades laborais, polas razóns antes apuntadas, podemos contar co dato das inscritas na Seguridade Social, mais que con data pechada a 30 de xuño de 2020.

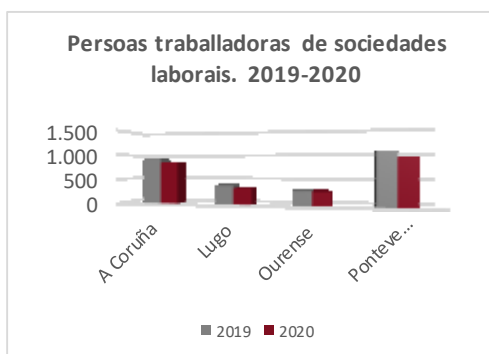
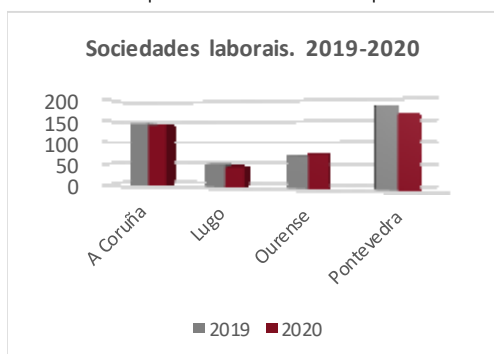
Cadro 3.4

Sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e persoas
Por provincias. Galicia. 2019-2020

	Sociedades laborais		Persoas traballadoras	
	2019	2020 ⁽¹⁾	2019	2020 ⁽¹⁾
A Coruña	145	140	899	847
Lugo	50	44	374	326
Ourense	71	74	282	268
Pontevedra	176	159	1.042	931
Galicia	442	417	2.597	2.372

(1) Os datos de 2020 están pechados a 30 de xuño dese ano.

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social, Subdirección Xeral da Economía Social e da Responsabilidade Social das Empresas.

Segundo os datos facilitados pola Consellería de Emprego e Igualdade acerca da evolución do número de sociedades laborais constituídas en Galicia entre 2011 e 2021, podemos constatar unha tendencia á baixa destas (cadro 3.6). En sintonía con ese dato, o número das sociedades laborais que causaron baixa no mesmo período reflicte una tendencia á alza (cadro 3.8)

Cadro 3.5

Sociedades laborais: Actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. Galicia. 2021

	Sociedades laborais constituídas	Modificacións estatutarias	Sociedades laborais que causaron baixa	Totais
A Coruña	8	15	13	36
Lugo	1	5	6	12
Ourense	2	2	3	7
Pontevedra	17	6	21	44
Galicia	28	28	43	99

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

Cadro 3.6

Sociedades laborais constituídas por provincias. Galicia. 2011-2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Coruña	20	26	18	18	13	7	6	15	8	8	8
Lugo	2	7	2	5	1	1	0	3	2	0	1
Ourense	10	15	3	6	5	3	4	3	2	2	2
Pontevedra	16	13	22	13	16	18	19	24	20	13	17
Galicia	48	61	45	42	35	29	29	45	32	23	28

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

Cadro 3.7

Sociedades laborais. Modificacións estatutarias. Evolución. Galicia. 2011-2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Coruña	7	11	15	11	6	12	8	37	22	4	13
Lugo	2	7	2	1	1	3	2	12	1	3	4
Ourense	5	4	1	4	2	0	1	5	3	1	1
Pontevedra	10	14	13	12	11	9	12	26	9	4	8
Galicia	24	36	31	28	20	24	23	80	35	12	26

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

Cadro 3.8

Sociedades laborais que causaron baixa por provincias. Galicia. 2011-2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Coruña	26	20	18	23	15	19	41	50	60	9	13
Lugo	15	14	23	8	8	4	25	15	9	3	6
Ourense	11	14	14	13	14	5	10	10	10	2	3
Pontevedra	25	23	24	20	20	11	25	50	32	24	21
Galicia	77	71	79	64	57	39	101	125	111	38	43

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

Desde o punto de vista societario, o 70,1% das persoas socias das sociedades laborais constituídas en 2021 son socias de traballo (o 93,1% en 2020), e un 59,3% homes (o 63,8% en 2020).

Cadro 3.9

Distribución provincial número socios desagregado por sexo e tipo de participación nas sociedades laborais constituídas en 2021

	Persoas físicas	Persoas xurídicas	Totais socios por sexo		Socios por tipo de participación			
			Homes	Mulleres	Homes soc. traballo	Mulleres soc. traballo	Homes soc. capital	Mulleres soc. capital
A Coruña	27	0	14	11	14	11	0	0
Lugo	3	0	0	3	0	3	0	0
Ourense	7	0	4	1	4	1	0	1
Pontevedra	44	0	30	14	14	7	3	0
Galicia	81	0	48	29	32	22	3	1

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

A metade das sociedades laborais constituídas en Galicia en 2021 (cadro 3.10) están encadradas no subsector do comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas; e a hostalaría.

Cadro 3.10

Sociedades laborais constituídas, segundo a actividade económica, as provincias e o total. Galicia. 2021

Cód	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		GALICIA	
		Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca							1	2	1	2
B	Industrias extractivas										
C	Industria manufacturera	1	3			1	2			2	5
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado										
E	Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación										
F	Construción							2	4	2	4
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	3	8					6	15	9	23
H	Transporte e almacenamento										
I	Hostalaría	2	7					3	10	5	17
J	Información e comunicacións							1	3	1	3
K	Actividades financeiras e de seguros										
L	Actividades inmobiliarias										
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas					1	4	1	2	2	6
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares							1	2	1	2
O	Administración pública e defensa e Seguridade Social obrigatoria										
P	Educación										
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais							1	2	1	2
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	5	1	3					2	8
S	Outros servizos	1	2					1	4	2	6
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio										
U	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais										
Total		8	25	1	3	2	6	17	44	28	78

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

Cadro 3.11

**Sociedades laborais constituídas, segundo a actividade económica,
tipo de participación e sexo. Galicia. 2021**

Cód.	Actividade	Nº SS LL	Total persoas socias	Persoas socias		Sexo		
				De traballo	De capital	Home	Muller	Persoas xurídica
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	2	2		2		
B	Industrias extractivas							
C	Industria manufacturera	2	5	5		3	2	
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado							
E	Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación							
F	Construción	2	4	4		3	1	
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	9	23	21	2	15	8	
H	Transporte e almacenamento							
I	Hostalaría	5	17	17		10	7	
J	Información e comunicacións	1	3	3		1	2	
K	Actividades financeiras e de seguros							
L	Actividades inmobiliarias							
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	2	6	5	1	3	3	
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	1	2	2		1	1	
O	Administración pública e defensa e Seguridade Social obrigatoria							
P	Educación							
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	1	2	2		1	1	
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	2	8	8		4	4	
S	Outros servizos	2	6	4	2	2	4	
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio							
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais							
Total		28	78	73	5	45	33	0

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.

3.3. Centros especiais de emprego

Esta modalidade de organización produtiva, que persegue a integración laboral das persoas con diversidade funcional, viu a constitución de 10 centros en 2021 (4 centros en 2020 e 5 centros en 2019).

Cadro 3.12

Centros especiais de emprego constituídos en Galicia. 2021

Centros especiais de emprego	Centros de traballo	Persoas traballadoras		Persoas con discapacidade		Persoas sen discapacidade	
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
10	10	17	23	17	19	0	4

Fonte: Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Secretaría Xeral de Apoio ao Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social.